

## **Warsztaty bartnicze w Puszczy Kozienickiej. 30 września - 1 października 2022 r., ośrodek Polanka w Garbatce - Letnisko**

### **Ale od czegoś trzeba zacząć**

W warsztatach weźmie udział 5-7 uczniów i co najmniej dwóch bartników. Na warsztatach uczniowie bartnictwa wykonają kłody bartne. Czyli we fragmencie pnia drzewa wykonają (po bartniczemu - wydzieją) dziuplę dla pszczoł (w języku bartniczym - dzienia). Wykonanie kłody bartnej to podstawa aby zaznajomić się z budową dzieni. Nauczyć się zastosowania poszczególnych narzędzi takich jak np. piesznia, motyczka, skobliczka.

Wśród uczniów przeważają leśnicy i jeśli zostaną w przyszłości bartnikami to z pewnością będą inaczej patrzeć na las, który ma służyć nie tylko dorodnym drzewom ale też pszczołom. Pszczoły i lasy nie są już takie doskonałe dla bartników jak kiedyś, o czym można było usłyszeć na konferencji „Bartnictwo jako element ochrony dzikich zapylaczy w ekosystemach leśnych”. Naturalna hodowla pszczoł w lesie wymaga wyjątkowego miejsca z dużą ilością kwiatów i nieco szczęścia. Z tym pierwszym jest trudno z drugim bywa różnie. Jedna barć na kilometr kwadratowy lasu to czasem zbyt dużo by pszczoły zebrały nektaru tylko dla swoich potrzeb. Szczęście jest wtedy jeśli do barci wejść pszczoły przystosowane do środowiska leśnego.

Wydzianie kłody bartnej czy barci to dopiero pół sukcesu. Potem trzeba poczekać na pszczoły. I wcale nie jest pewne że pojawią się za rok w naszej z trudem wykonanej barci. Nie zawsze też pszczołom będzie się dobrze wiodło. Bartnik musi być cierpliwy, w przeciwieństwie do hodowli w ulach, niewiele można ingerować w życie pszczoł trzymając je w barci.

Kiedyś wykonanie barci zajmowało ok. 3 dni dla wprawnego bartnika. Dziś pracę tą znacząco można skrócić korzystając z piły łańcuchowej. Piłą łańcuchową wycina się zarys dzieni a pozostałymi narzędziami osiąga ostateczny kształt. Piesznia, czyli dłuto na długiej rękojeści służy do zgrubnego wykończenia dzieni. Podobnie jak motyczka - czyli siekiera z poprzecznym ostrzem w stosunku do rękojeści. Skobliczka, pierścień z ostrą krawędzią, służy do wygładzania wnętrza. Wszystkie te narzędzia są bardzo ważne ale najważniejsza jest ostra siekiera. Niezbędna nie tylko przy wykonaniu barci czy kłody bartnej ale też do późniejszej ich obsługi - otwierania, zamykania i drobnych napraw.

Na terenie Puszczy Kozienickiej charakterystycznym elementem barci był śniot. Służył mniej więcej temu samemu co samobitnia, którą chyba wszyscy kojarzą. Śniot to półokrągła deska, przykrywająca dzienie. Chroniła pszczoły w barci przed niedźwiedziami i kunami. Niedźwiedzi już w Puszczy Kozienickiej nie ma ale kuny tak i ten element będzie zaprezentowany na jednej z kłód bartnych.

Na warsztatach uczniowie zaznajomią się też z leziwem, czyli starosłowiańskim narzędziem służącym do wchodzenia do barci po pniu. Leziwo wykonuje się głównie z naturalnych lin, gdyż te nie ślizgają się po korze drzewa, oraz elementów drewnianych. Wykonanie leziwa zajmuje więcej czasu niż wykonanie kłody czy barci.

W ramach warsztatów odbędzie się pokaz narzędzi bartnych, pokazowe użycie lin i dawnych technik wspinania na drzewa, przekazane zostaną materiały informacyjne.

### **Organizator warsztatów:**

Mazowiecko - Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne

**Partnerzy:**

Enea Wytwarzanie Sp. z o.o.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu

Nadleśnictwo Zwolen

Gmina Garbatka - Letnisko